



Ügyszám: NAIH/2016/4613/4/V

Jelentés

a Magyar Bírósági Végrehajtói Karhoz érkezett adatigénylés jogellenes megtagadásáról

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság), az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 38. § (3) bekezdés a) pontja alapján vizsgálatot indított, mivel egy bejelentő a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar (a továbbiakban: Kar) közérdekű adatigénylés teljesítésével kapcsolatos eljárását kifogásolta.

A bejelentő panaszában leírta, hogy 2016. június 28-án közérdekű adatigényléssel fordult a Karhoz, mely a Kar által 2015. 09. 01. és 2016. 06. 28. közötti időpontban megkötött, öt millió forintot elérő szerződések listájának (szerződéskötés időpontja, a szerződés tárgya, összege, és a szerződéses partner neve) megismerésére irányult. Beadványához mellékelte a Kar adatigénylést elutasító, 2016. július 5-én kelt válaszát is, melyben elutasítás indokaként az alábbiak szerepeltek:

– A Kar közpénzekkel nem gazdálkodik, így az igényelt adatok nem tartoznak sem a közérdekű, sem pedig a közérdekből nyilvános adatok körébe.

A fiskális értelmezés szerint az a tevékenység, szolgáltatás tekintendő közfeladatnak, amely teljes egészében vagy döntő hányadában közpénz (pl. állami vagy önkormányzati költségvetés, társadalombiztosítási alap, EU-támogatás) felhasználásával valósul meg. Tehát a közpénz felhasználása már önmagában közfeladat ellátását jelenti. Ezt erősíti meg az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése, amelynek értelmében a „közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adatok,„

– Az adatok kiadása aránytalan nehézséget jelent.

– A több évre vonatkozó, átfogó ellenőrzésre irányuló adatok adatigénylésére és az adatok megismerésére külön törvények rendelkezései az irányadók. Az igényelt adatok megismerésére az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) alapján nincs lehetőség.

– Az adatokat a Kar a kért formában nem kezeli.

Az ügyben a Hatóság az Infotv. 56. § (1) bekezdése alapján 2016. szeptember 9-én felszólította a Kart, hogy az adatigénylést haladéktalanul teljesítse. A Hatóság felszólításában foglaltaknak a Kar nem tett eleget. 2016. október 4-én kelt válaszában a Kar vitatta a Hatóság megállapításait, és kifejtette azon álláspontját, hogy a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 250. § (2) bekezdésében felsorolt feladatok nem minősülnek e tekintetben közfeladatnak, figyelemmel arra, hogy az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 3/A. § (1)

bekezdése szerint közfeladat a jogszabályban meghatározott állami vagy önkormányzati feladat. A közfeladatot meghatározó jogszabályban meg kell határozni a közfeladat ellátásának módját és egyidejűleg rendelkezni kell az annak ellátásához szükséges pénzügyi fedezet biztosításáról. A Vht. a fentiek tekintetében rendelkezést nem tartalmaz, így a Kar jelen pillanatban nem lát el jogszabályban meghatározott és ekként nevesített közfeladatot.

A Hatóság a felszólításaiban kifejtett, alább részletezett megállapításokat, érveket továbbra is fenntartja, és az Infotv. 58. § (2) bekezdés d) pontja alapján további intézkedésként, az Infotv. 59. § (3) bekezdése alapján jelentést tesz közzé a honlapján.

Az Infotv. 3. § 5. pontja értelmében közérdekű adat „*az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat*”.

Az Infotv. 26. § (1) bekezdése írja elő közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismerhetőségének általános kötelezettségét. Eszerint az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse.

Az Infotv. 28. § (1) bekezdése értelmében „közérdekű adat megismerése iránt szóban, írásban vagy elektronikus úton bárki igényt nyújthat be. A közérdekből nyilvános adatok megismerésére a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.” A közérdekű adat megismerésére irányuló igénynek az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az igény beérkezését követő legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 15 napon belül tesz eleget [Infotv. 29. § (1) bekezdés].

Az Infotv. 30. § (2) bekezdése kimondja, hogy az adatigénylésnek közérthető formában és – amennyiben ezt az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv aránytalan nehézség nélkül teljesíteni képes – az igénylő által kívánt technikai eszközzel, illetve módon kell eleget tenni. Ha a kért adatot korábban már elektronikus formában nyilvánosságra hozták, az igény teljesíthető az adatot tartalmazó nyilvános forrás megjelölésével is.

A Vht. 249. §-a értelmében a végrehajtók szakmai és érdek-képviselői szerve a Kar.

A Vht. 250. § (1) bekezdése alapján a Karra – az e törvényben foglalt eltérésekkel – a köztestületre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A Kar az e törvényben és más jogszabályban meghatározott jogok gyakorlásával és kötelezettségek teljesítésével képviseli és védi a végrehajtók és a végrehajtó-helyettesek érdekeit, ellátja a végrehajtói szolgálattal kapcsolatos, jogszabályban meghatározott feladatokat.

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2006. évi LXV. törvény 8/A. (1) bekezdése szerint a köztestület önkormányzattal és nyilvántartott tagsággal rendelkező szervezet, amelynek létrehozását törvény rendeli el. A köztestület a tagságához, illetve a tagsága által végzett tevékenységhez kapcsolódó közfeladatot lát el.

A Vht. 250. § (2) bekezdése nevesíti a Kar jogait és feladatait, így többek között vezeti a végrehajtók, végrehajtó-helyettesek, végrehajtójelöltek névjegyzékét, engedélyezi végrehajtói iroda alapítását, nyilvántartást vezet a végrehajtói irodákról; intézi a végrehajtókkal, végrehajtó-helyettesekkel és végrehajtójelöltekkel kapcsolatos panaszügyeket; nyilvántartást vezet a végrehajtók által folytatott végrehajtási eljárásokról; a végrehajtói hirdetések elektronikus úton történő közzétételére szolgáló informatikai alkalmazást működtet; vezeti a végrehajtók elektronikus aláírásának nyilvántartását.

A Vht. 250. § (5) bekezdése rögzíti, hogy a Kar érdek-képviselési tevékenységével összefüggésben felmerülő kiadásokat elsősorban a tagdíjak fedezik. A Kar közfeladataival összefüggésben felmerülő kiadásokat az általános költségátalány és a Kar egyéb bevételei fedezik. A Kar hivatali szerve a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott módon engedélyezheti az érdek-képviselési feladatok ellátásának általános költségátalányból történő finanszírozását.

A Vht. 2015-ben megvalósult módosításához fűzött indokolás is kitér arra, hogy „a törvény alapján a végrehajtással kapcsolatos, jogszabályban meghatározott közfeladatokat a jövőben is egy a végrehajtókból és végrehajtó-helyettesekből álló jogi személy, a kar fogja ellátni”. „A végrehajtáshoz kapcsolódó közfeladatok ellátása [...] közvetlen állami irányítás alá kerül azzal, hogy azokat a kar azon szervezeti egysége útján látja el, amelynek vezetőjét az igazságügyért felelős miniszter nevezi ki.”

Jelen ügyben a Hatóság álláspontja szerint a közfeladat jogi fogalmának két fajta értelmezéséből a pozitívista értelmezés alkalmazandó. Eszerint az a tevékenység, szolgáltatás tekintendő közfeladatnak, melyet egy jogszabály közfeladatként határoz meg.

A fentiekből következően megállapítható, hogy a Kar az Infotv. alapján közfeladatot ellátó szervnek minősül, ezért a végrehajtáshoz kapcsolódó közfeladatok ellátásával kapcsolatos információk (tevékenységre, és gazdálkodásra vonatkozó adatok) az Infotv. 3. § 5. pontja alapján közérdekű adatoknak minősülnek. Azok megismerhetőségére tehát alkalmazni kell az Infotv. 26-30. §-aiban foglaltakat.

2. Az információszabadság korlátai

Az információszabadság mint alapjog azonban nem abszolút jellegű. Ez azt jelenti, hogy korlátozásnak vethető alá, illetve bizonyos esetekben akár ki is zárható a közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatok megismerhetősége. A nyilvánosság korlátozásának eseteit az Infotv. 27. és 30. §-a tartalmazza. Az információszabadság törvényes korlátai a következők:

- nem közérdekből nyilvános személyes adatok;
- minősített adatok [Infotv. 27. § (1) bekezdés];
- bizonyos, törvényben meghatározott érdekek védelme miatt meg nem ismerhető adatok [Infotv. 27. § (2) bekezdés];
- üzleti titok [Infotv. 27. § (3)-(3b) bekezdés];
- védett ismeret [Ptk. 2:47. §];
- az Európai Unió jelentős pénzügy- vagy gazdaságpolitikai érdekének védelme miatt, uniós jogi aktus alapján meg nem ismerhető adatok [Infotv. 27. § (4) bekezdés];
- döntés megalapozását szolgáló adatok [Infotv. 27. § (5)-(6) bekezdés];

- a közfeladatot ellátó szerv gazdálkodásának átfogó, számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére irányuló adatigénylés [Infotv. 30. § (7) bekezdés].

Az Infotv. 30. (7) bekezdése szerint a közfeladatot ellátó szerv gazdálkodásának átfogó, számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére irányuló adatmegismerésekre külön törvények rendelkezései irányadók. Erre való hivatkozással az adatkezelő az adatigénylést az igénylés tárgyát képező irat másolata helyett a jogviszony alanyainak, a jogviszony típusának, a jogviszony tárgyának, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás mértékének és teljesítése időpontjának megjelölésével is teljesítheti. A közfeladatot ellátó szerv gazdálkodásának átfogó, számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére irányuló adatmegismerés esetében tehát az igénylő kérésétől eltérően az adatkezelő más módon is teljesítheti az adatigénylést. Az Infotv. tehát azt nem elutasítási okként szabályozza.

Az Infotv. az aránytalan nehézség, vagy munkateher fogalmát szintén nem elutasítási okként definiálja, hanem az adatigénylés teljesítésének módját, valamint a költségszámítást befolyásoló tényezőként.

A Hatóság a vizsgálat eredményeként tehát megállapította, mivel a végrehajtáshoz kapcsolódó közfeladatok ellátásával kapcsolatos adatok közérdekű adatoknak minősülnek, a Kar jogellenesen tagadta meg az adatigénylés teljesítését.

Bízom benne, hogy a fenti jelentés alkalmas lesz az ügyben az információs szabadsághoz fűződő joggal összefüggő jogsérelem orvoslására és a jövőbeni hasonló jogsértések elkerülésére.

Budapest, 2016. október „28”

Üdvözlettel:


Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár